

5 januari 2011

Geachte mevrouw de Wijs,

Deze brief is een reactie op "Kritiek op toetsen Spelling steunt op losse gronden".

Uit ondervinding (ervaringen met diagnostische gesprekken) is mij gebleken dat de vraag naar de validiteit terecht is. Die ondervinding heeft naar voren gebracht dat de gemaakte fouten in meerkeuzeopgaven moeilijk te duiden zijn.

Het opsporen van fouten in eigen werk is een andere vaardigheid dan kiezen van een fout woord uit vier woorden in vier verschillende zinnen zonder verband. Je kunt wel tegen kinderen zeggen dat ze op de spelling/schrijfwijze moeten letten, maar bij enige twijfel gaat de betekenis een overheersende rol spelen en kiezen kinderen een woord dat er een beetje vreemd uitziet, of dat ze niet zo goed kennen. Veel woorden worden dan gekozen op grond van betekenis. Het zijn niet hun eigen geschreven woorden zoals in een opstel. De onderliggende vaardigheid is niet meer dezelfde als bij een dictee.

Uw veronderstelling over het denken van kinderen is nogal rechtlijnig. In werkelijkheid is het denken veel gecompliceerder. De ervaring leert dat kinderen velerlei afwegingen maken bij het kiezen van een woord. De meerkeuzeopgaven werken dat in de hand. De veronderstelling dat een leerling een categorie blijkbaar niet beheerst wanneer het een ander woord kiest dan het fout gespelde woord, is te kort door de bocht. De oorzaak van de gemaakte fout is ondoorzichtig en geeft geen betrouwbare informatie.

Bij het zelf opschrijven van de woorden zijn de kinderen meer gericht op de spelling/schrijfwijze en dringen onderliggende vaardigheden minder naar voren.

De praktijk botst met uw aanname.

Op blz. 375 verklaart u dat er zelfs opzettelijk woorden gebruikt worden, die niet alle kinderen zullen kennen. Hoe kunt u dan volhouden dat het alleen om de schrijfwijze gaat?

De oplossing om een kladblaadje te laten gebruiken, om alle woorden waarover getwijfeld wordt op verschillende manieren te laten opschrijven, is voor de meeste kinderen een brug te ver en te complex.

Het is jammer dat de spellingtoets niet gebruikt kan worden voor diagnose en beperkt blijft tot slechts een meting. Als de kinderen fouten maken, wordt aangeraden om dictées te laten maken uit het hulpboek. Dit advies duidt erop dat Cito zelf ook van mening is dat het zelf schrijven betrouwbaarder is dan de meerkeuzeopgaven. Via een omweg komen we iets te weten over de spelling.

Het hulpboek moet helaas apart aangeschaft worden.

Ik ben het niet met de conclusie eens (ondanks de COTAN waardering) dat meerkeuzeopgaven efficiënt zijn, omdat ze niet een duidelijk beeld van de spelling geven. De toets is ook niet praktisch, omdat de diagnose meer tijd vergt.

De vorige versie van de spellingtoets was compact, had de mogelijkheid betrouwbare categorieënanalyses te maken en bevatte een hulpboek.

De omvang (handleidingen) van de nieuwe versie van de spellingtoets is wel toegenomen, maar inhoudelijk is er een achteruitgang. Voor hogere kosten geeft Cito minder service.

Ik wens u veel wijsheid bij de voorbereiding van de derde generatie LOVS-toetsen.

Met een vriendelijke groet,

Piet de Vogel
(intern begeleider C.B.S. "Boterdorp", Bergschenhoek)